

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

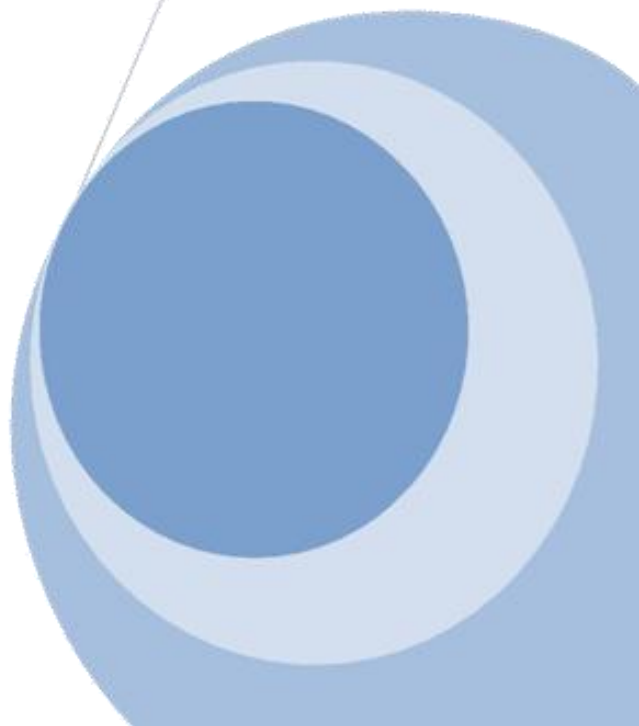
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Blended Learning

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. Blended Learning

1.1. Opis metody

Program Erasmus + fundusze UE (2014 - 2020) wspiera integrację większej gamy trybów studiów (na odległość, w niepełnym wymiarze godzin, nauczanie modułowe). Blended learning to rodzaj nauczania, które obejmuje naukę łączącą te różne sposoby.

Blended mobility jest podejściem do łączenia okresów fizycznej mobilności stażystów i kształcenia na odległość. Często stosuje się go dokładniej jako innowacyjnej koncepcji łączenia warsztatów twarzą w twarz i seminariów z kształcenia na odległość (takich jak seminaria, Internet, telewizja itp). Struktura blended learning jest często zbudowana na mieszanii tradycyjnych szkoleń (szkolenia stacjonarne) z kursami e-learning.

W kształceniu na odległość możemy rozróżnić:

? Platformy do fazy kształcenia na odległość (np do pobrania materiału do nauki, do wykonywania ćwiczeń, fora ...)

? wsparcie tutora czyli kształcenie na odległość jest uzupełnione przez webinar (seminaria ...)

1.2. Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Wykorzystanie blended learning w nauczaniu języka niemieckiego skupia się na nauczaniu w szkołach. Nauczanie na odległość jest używane jako dodatek do pobytu w kontakcie z uczniami, wymiany materiału nauki poprzez platformy internetowe, aby zaoferować uczniom linki do bezpłatnych narzędzi, które pomogą im poprawić swoją wymowę i do krótkich lekcji eLearning z opiekunem.

Ćwiczenie praktyczne:

Zaprojektować strukturę kursu zawierającego szereg modułów. Powiedzmy, że kurs ma 11 modułów.

1. Załaduj materiały szkoleniowe ze wszystkimi modułami i ćwiczenia w Learning Management System, takich jak Moodle.

2. Zaprojektuj moduły w taki sposób, żeby niektóre moduły zostały pokryte podczas szkolenia twarzą w twarz (np 7 modułów). Wybierz najważniejsze moduły i ćwiczenia do nauki stacjonarnej.

3. Pozostałe moduły i ćwiczenia będą objęte kształceniem na odległość z wykorzystaniem Learning Management System (takich jak Moodle) oraz sesje z trenerem przy udziale w seminariach internetowych (np 4 sesje na pokrycie każdego z modułów, omówienia

ćwiczenia, odpowiedzieć na pytania otwarte). Do seminariów można wykorzystać takie narzędzia, jak Skype, GoToMeeting lub inne.

4. Ustal terminy sesji w seminariach internetowych podczas szkolenia na miejscu lub z użyciem e-maili po treningu.

1.3. Czego się nauczyliśmy podczas używania tej metody / Rekomendacje

Blended learning oferuje ogromne korzyści. Największą zaletą jest to, że można brać udział w kursach z międzynarodowym udziałem. Kombinacja trybów pozwala zminimalizować potrzebę obecności w danym miejscu zarówno dla uczniów i dla trenera / nauczyciela. Jednocześnie uczniowie możliwie najlepiej korzystają z zalet tradycyjnego nauczania w klasie.

Widzimy, że akceptacja blended learning zależy również od grupy docelowej. Dla kursantów, którzy są bardziej wykwalifikowani i zajmują wyższe stanowiska to podejście jest bardzo przekonujące i jest bardzo często wykorzystywane.

Wykorzystanie tego podejścia do nauczania języka jest trudne, niektóre organizacje są nadal dość sceptycznie nastawione do zalet stosowania narzędzi e-learningu w nauczaniu języka niemieckiego, np. migrantów. Jest to również ze względu na fakt, że nie wszyscy uczniowie mają stały dostęp do komputera i do Internetu.

W przypadku nauczania umiejętności czytania i pisania dorosłych słuchaczy również organizacje uczące są dość sceptyczne co do korzyści płynących z e-learningu w ogóle. Zaleca się wdrażanie blended learning w małych grupach, na małą skalę z wybranymi uczniami w pierwszym etapie, aby udowodnić korzyści i pozytywny skutek płynący z wykorzystania tej metody.

CREATIVE TOOLKIT
Blended Learning

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

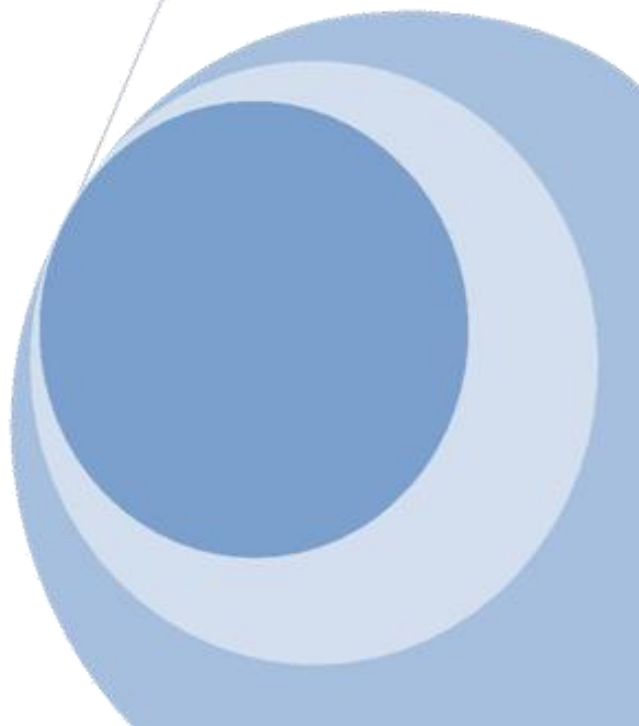
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

CLIL

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. CLIL - zintegrowane nauczanie języka

1.1. Opis metody

Metoda CLIL oznacza nauczanie zintegrowane przedmiotów z językiem obcym. CLIL jest często realizowane jako model nauczania dwujęzycznego, np. dla wybranych przedmiotów lub bardziej ogólnie. Jest to jeden z głównych priorytetów Komisji Europejskiej dotyczących nauczania i uczenia się języków obcych i różnorodności językowej.

- **Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.**

Mieliśmy bardzo pozytywne doświadczenia w nauczaniu umiejętności językowych z wykorzystaniem tej metody w połączeniu z językiem angielskim. CLIL jest stosowany również jako metodologia zwiększenia znajomości języka niemieckiego na kursach integracyjnych w Austrii.

1.3. Czego się nauczyliśmy podczas używania tej metody / Rekomendacje

CLIL jest innowacyjną metodą poprawy jakości nauczania języków. Oznacza to, że język jest używany do nauki treści i zawartości i na odwrót jest używany jako źródło nauki języków. W ten sposób ćwiczy się zarówno umiejętności językowe i wiedzę dotyczącą tematu.

Autor

Mag. Andrea Fenz

Skills International GmbH Oberfahrenbach 59 8452 Grossklein

Austria

www.skills-int.com

fenz@skills-int.com

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

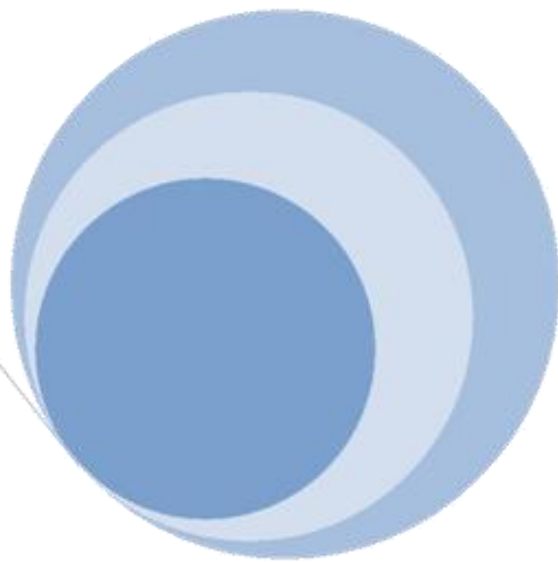
Publikacja powstała w wyniku projektu zrealizowanego przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora.

Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

© Adult Literacy Partnership, 2015

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

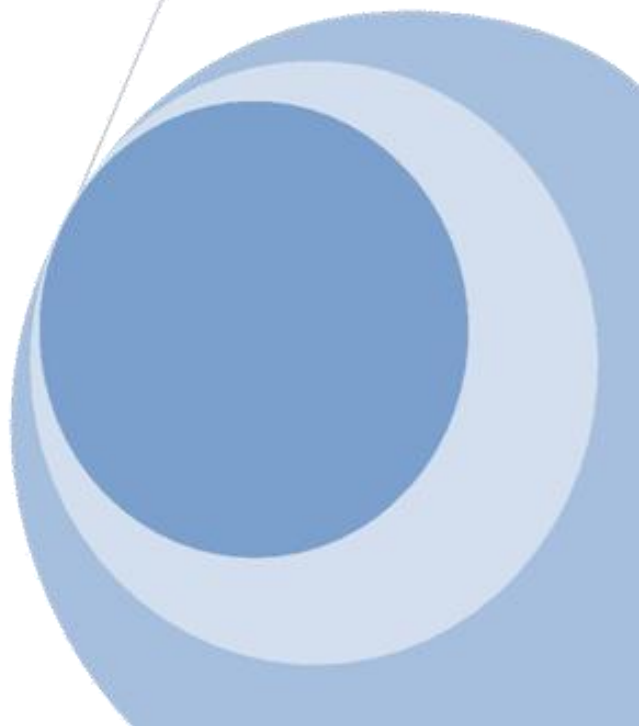
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Webinars

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. Webinar

1.1. Opis metody

Skrót od seminarium Web-based, są to prezentacja, wykład, warsztaty i seminaria, które są przesyłane w sieci WWW przy użyciu oprogramowania do wideokonferencji. Kluczowym atutem w Webinar jest jego element interaktywny - możliwość wymiany informacji tak jak w rozmowie twarzą w twarz. Jest to lepsza wersja Webcase, w którym transmisja danych jest tylko jednostronna i nie pozwala na interakcję między prezydentem i publicznością.

[1]

- **Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.**

Webinar został zaprezentowany na spotkaniu projektu w Portugalii podczas warsztatu Moodle i demonstracji prowadzenia seminariów z użyciem aplikacji GoToMeeting® . (Uczestnicy mogli zalogować się do seminarium w trakcie warsztatów). W przeszłości takie konferencje odbywały się za pomocą Skype, ale nie jest on funkcjonalny w przypadku większych grup. Narzędzia Webinar posiada funkcje rejestracji uczniów i raportowania o czasach, kiedy uczniowie przystąpili do zajęć.

1.4. Czego się nauczyliśmy podczas używania tej metody / Rekomendacje

Trenerzy, którzy używają webinarów, muszą dobrze zrozumieć potrzeby uczniów kształcących się na odległość. Ciągłe występują techniczne problemy związane z wyciszaniem mikrofonów, interakcjami w grupie oraz te związane z jakością używanego sprzętu oraz jakością internetu. Bardzo dobre połączenie internetowe jest podstawą do udanego procesu nauczania.

Podczas zajęć z użyciem tej metod uczeń nie powinien być przeładowany technologią lub informacjami i materiałami. Skupienie powinno być na interakcji trener - uczeń. Można używać dodatkowych funkcji, takich jak dzielenie się obrazem , używaniem innych zasobów, obrazu i dźwięku w wybranych przypadkach. Nie ma przymusu cały czas włączania kamery, trener z uczniem powinni dzielić się zawartością obrazów ani swoimi twarzami.

CREATIVE TOOLKIT

Webinars

Autor

Mag. Andrea Fenz

Skills International GmbH Oberfahrenheitbach 59 8452 Grossklein

Austria

www.skills-int.com

fenz@skills-int.com

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

Publikacja powstała w wyniku projektu zrealizowanego przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.
Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora.

Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

© Adult Literacy Partnership, 2015

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

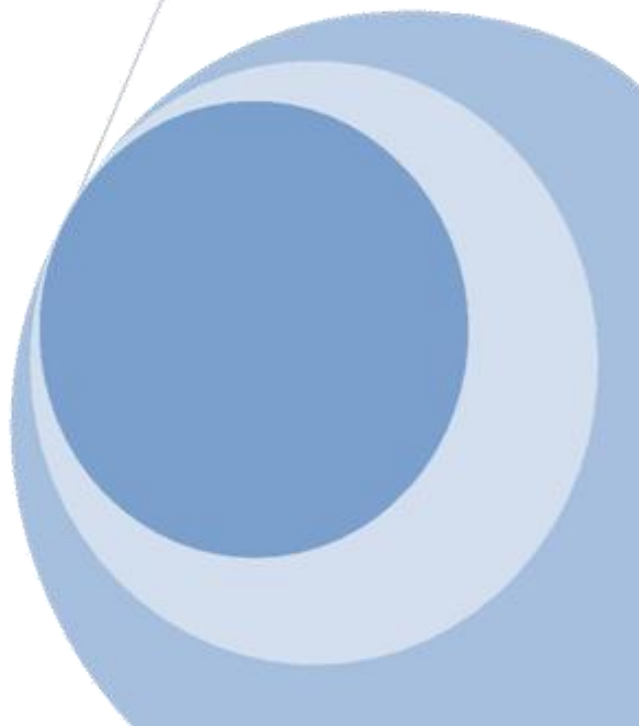
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Ucznienia się

Augumented Reality i Obciążenie Poznawcze

Program
Uczenie się
przez całe życie

1.Redukcja Obciążenia Poznawczego poprzez rozwój umiejętności tworzenia w 3D - Augmented Reality (AR)

1.1. Opis metody

Środowiska edukacyjne oparte na technologiach ICT, takich jak Augmented Reality oferują świetny potencjał i różnorodność, aby nauka była bardziej przyjemna, ale jednocześnie obciążenie poznawcze nałożone na uczniów może stać się problemem.

W psychologii poznawczej obciążenie poznawcze odnosi się do całkowitej ilości wysiłku umysłowego wykorzystywanego przez pamięć roboczą. Teoria obciążenia poznawczego została opracowana w wyniku badań rozwiązywania problemów przez Jana Sweller w latach 1980. [1], [2]

Augmented reality (AR) jest bezpośrednio lub pośrednio żywym obrazem środowiska materialnego, którego w świecie rzeczywistym elementy są powiększone (lub uzupełnione) przez wygenerowane przez komputer elementy sensorycznej, takie jak dźwięk, wideo, grafiki i Dane GPS. Jest to związane z bardziej ogólną koncepcją zwaną pośrednictwem rzeczywistości, w której widok rzeczywistości jest modyfikowany (raczej zmniejszony niż powiększony) przez komputer. W rezultacie funkcje technologii pomagają w poznawaniu poprzez zwiększanie możliwości postrzegania rzeczywistości. [3] [4]

Mariano Alcaniz, Manuel Contero, David C. Perez-Lopez i Mario Ortega (2010). Augmented Reality, Technologia dla Edukacji, Nowe Osiągnięcia w Edukacji, Technologii i Rozwoju [5]:

W tym sensie, augmented reality wyłania się jako nowa technologia, która obiecuje “zanurzenie się w edukacji” dostępne dla praktycznie każdego. Augmented Reality (AR) jest technologią, która pozwala na nakładanie grafiki komputerowej w świecie rzeczywistym. W przeciwieństwie do wchłaniającej Virtual Reality, interfejsy AR umożliwiają użytkownikom zobaczyć prawdziwy świat w tym samym czasie, co wirtualne obrazy dołączone do rzeczywistych miejsc i obiektów. W interfejsie AR, użytkownik patrzy na świat za pomocą w ręce trzymanym lub na głowicy zamontowanym wyświetlaczu (HMD), który jest albo przezroczystą grafiką lub nakładką grafiki na wideo otaczającego środowiska. Interfejsy AR zwiększające doświadczenie realnego świata, w przeciwieństwie do innych interfejsów komputerowych, które odciągają użytkowników od realnego świata i na ekranie.

- **Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.**

Warsztaty w Neapolu, nauka alfabetu za pomocą kart AR.

Krzysztof Bahrynowski z JPE użył karty do gry Octagon podczas warsztatów dla dorosłych LLP Grundtvig odbywających się w marcu 2015 w Neapolu. Smart-phone był podłączony do ekranu. Dzięki wykorzystaniu specjalnej aplikacji smart-phone odczytywał zawartość karty do gry na której była litera alfabetu i przedstawiające ją zwierzę. Animowane zwierzę w 4D pokazywało się na ekranie wideo i dla każdej litery uczniowie powtarzali nazwę zwierząt. W tym ćwiczeniu obciążenie poznawcze, która wpływa na uczniów można uznać za dość niskie, gdyż uczestnicy uczą się z trenerem, który uruchamia aplikacje AR ze smart-phonu.

Warsztaty w Londynie prowadzone przez Joanna Pinewood Education: Wprowadzenie nauki liczenia i czytania z wykorzystaniem możliwości jakie dają Sketchup i Augmented Reality

Krzysztof Bahrynowski z JPE wprowadził Sketchup i Augmented Reality (AR) podczas szkoleń Erasmus+ KA1 w Londynie w grudniu 2014 r. Sketchup jest programem komputerowym pozwalającym tworzyć obiekty 3-wymiarowe. AR jest rozwijającą się dziedziną technologii, gdzie rzeczywistość jest zmieniona i wzmocniona przez wygenerowane komputerowo obrazy i dźwięki.

Najczęstsze zastosowanie AR może być w aplikacjach mobilnych. Skieruj aparat w urządzeniu na coś, co aplikacja rozpozna i będzie generowała animację 3D lub film nałożony na co jest na ekranie aparatu. Efekt sprawia, że pozycja generowana komputerowo wygląda jakby tam naprawdę była.

Podczas warsztatów Skills International GmbH i JPE stworzono cząsteczki i użyto AR aby zobaczyć ich 3-wymiarowe modele z AR-media. Wszyscy uczestnicy otrzymali poradnik SketchUp dla początkujących na długo przed spotkaniem, aby mogli przygotować się.

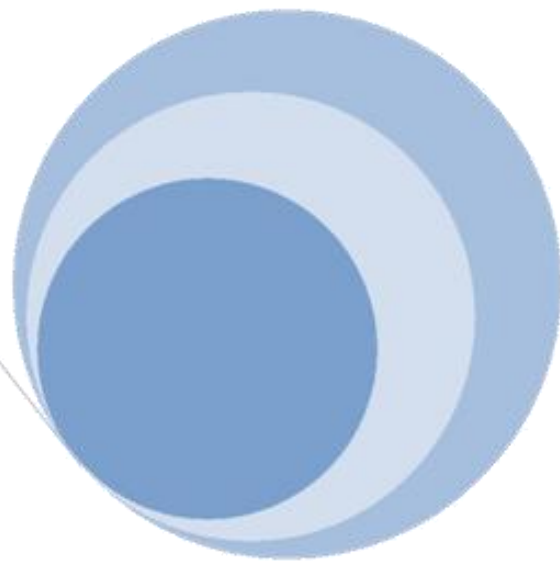
Dyskusja na temat możliwości kształcenia: smartfony / android aplikacje / laptopy i przydatność tych narzędzi do nauczania podstawowych umiejętności czytania i pisania. JPE używa tych narzędzi w celu poprawy motywacji i pewności siebie z osób dorosłych, którzy przy pomocy tworzenia obiektów i obrazków mogą poznać znaczenie ikon stosowanych w aplikacjach komputerowych.

JPE zaprezentował narzędzia Google jako podstawę skutecznej komunikacji. Jedną z barier jest posiadanie konta Google.

Obciążenie poznawcze kadry dla edukacji dorosłych i ogólnie dla słuchaczy może być dość wysokie, szczególnie jeśli chodzi o technologie i aplikacje używane przez trenerów lub członków personelu w organizacji edukacji. Dlatego metody szkoleniowe powinny być dostosowane jako mieszanina formalnego nauczania (z tutorem) i nieformalnych form i podejścia eksperymentalnego.

Język chemiczny w 3D

Celem jest rozwijanie umiejętności ICT w kierunku modelowania w 3D form atomowych i molekularnych. Wykorzystanie modelowania jest sposobem zapobiegania nadmiernemu obciążeniu poznawczemu w trakcie uczenia się lub redukcji stresu u uczniów i trenerów, które powodują "słowną ślepotę", która uniemożliwia zdobywanie wiedzy. Ta metoda umożliwia rozwój międzynarodowego języka chemicznego.

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

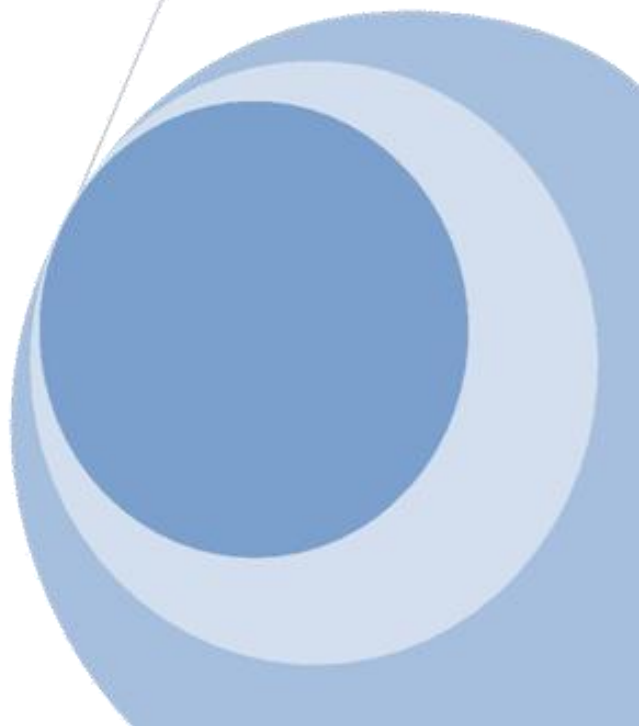
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

NLP

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. NLP

1.1. Opis metody

Programowanie neurolingwistyczne (NLP) to alternatywna metoda psychologiczna, zdefiniowana jako podejście do komunikacji, do indywidualnego rozwoju i psychoterapii.

Jej nazwa pochodzi od pojęcia, że istnieje związek pomiędzy procesem neurologicznym (neuro), językowym i wzorcami zachowań wynikających z bezpośredniego doświadczenia (programowanie) i stawiania tych wzorów jako podstawę osiągnięć celów w ciągu życia.

Praktycznym celem NLP jest zrozumieć, w jaki sposób ludzie zmierzają do osiągnięcia założonych rezultatów: odbywa się to poprzez analizę, naukę i modelowanie, czyli dobrowolne nabycie niektórych szczególnych zachowań).

Poprzez analizę powinniśmy być w stanie określić model zachowań, który powinien być zreplikowany w pacjencie poprzez nabycie zachowań uznawanych za skuteczne. Oprócz modeli nabytych przez innych ludzi, że są inni, z których pacjent jest już w posiadaniu, osiągnane przez jego pozytywne doświadczenia z przeszłości.

Praktyka wykrywania i odtwarzania modeli behawioralnych może być dwójakiego rodzaju: intuicyjne i analityczne. W pierwszym przypadku modelowanie odbywa się poprzez nieświadome naśladowanie behawioralnych systemów w modelu: to się dzieje na przykład w relacji pomiędzy dzieckiem a jego rodzicami, którzy podświadomie są wzorem i używani jako punkt odniesienia dla dziecka.

Jeśli chodzi o modelowanie analityczne, przewiduje ono skrupulatne zbieranie informacji dotyczących strategii realizowanych przez jednostkę, aby osiągnąć pewien rezultat. Poprzez słuchanie doświadczeń rozmówcy odczytujemy kluczowe mechanizmy i odszukujemy umiejętności na podstawie tego staramy się je rozwijać.

Tego rodzaju metody, jeśli przeniesione do edukacji mają głębszy wpływ na jednostki, i przede wszystkim zakładają skupienie się na emocjonalnej stronie jednostki.

Staramy się zrobić wszystko co w naszej mocy, aby podkreślać pozytywne emocje ludzi, pomagamy, aby przekształcić je w coś konkretnego, z czego mogą korzystać. Uczymy, jak dobrze wykorzystywać emocje i uczucia, aby pozytywnie wpływały na działania, by poznali swoje słabe punkty i umieli stawiać im czoła i przekształcali je w coś, co pomoże im w ich życiu.

□ Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Ta metoda jest nie tylko przydatna dla naszych beneficjentów, ale także dla nas samych, w tym sensie, że prowadzi do głębszego poznania i świadomości własnego wnętrza, także tego, co nieświadome. I aby pomóc ludziom za pomocą tej metody, musimy najpierw znać siebie samych jak najlepiej, rozpoznać nasze ograniczenia.

Jeśli te ćwiczenia są dobrze wykonane, stopień empatii i harmonii pomiędzy tutorem i uczniem jest bardzo duży i pozwala na rozwinięcie dobrej współpracy i osiągnięcie dobrych rezultatów.

1. ĆWICZENIE: Technika FAST PHOBIA

Ta technika jest ważna aby wyeliminować fobie. Wykorzystuje ona mechanizm dysocjacji zarówno kinetycznej jak i wizualnej.

Aby poznać intensywność strachu zaleca się użycie skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza brak strachu, a 10 oznacza fobię, której towarzyszą uczucia takie jak: szybki oddech, podwyższony puls, koncentrację tylko na obezwładniającym strachu.

- 1.5. Określ “kotwicę linii życia”. Ważne jest, aby mieć taką kotwicę, czyli wydarzenie / stan, które wywołują pozytywne emocje. Będzie służyła za narzędzie w momentach uczucia panicznego strachu.
- 1.6. Odkryj strach. Przywołaj wspomnienie, gdzie poczułeś ten strach lub fobię o średnim natężeniu.
- 1.7. Stwórz poczucie usytuowania się w kinie i czuj się jakbyś oglądał film. Tutaj używamy koncepcji dysocjacji. W klasycznej wersji tej techniki wyobraź sobie że widzisz siebie z okienka pokoju projektorki, gdzie czujesz się zrelaksowany i jest ci wygodnie. Widzisz siebie jak siedzisz w kinie i oglądasz scenę, która powoduje u Ciebie strach.
- 1.8. Z okna pokoju projektorki oglądasz film do końca, co pozwala Ci zrozumieć, że film się kończy i wszystko się uspokaja.
- 1.9. Teraz wyobraź sobie, że oglądasz ostatnią scenę and mówisz sobie “jest dobrze, żyję”. Wyobraź sobie, że oglądasz film od końca do początku, jak film niemy, może w czarno-białym wydaniu, np. jak filmy z Charlie Chaplinem gdzie chodził do tyłu.
- 1.10. Celem tej klasycznej metody jest ocena poczucia poziomu strachu w skali 1 do 10.

Bardzo często wpływ strachu maleje dramatycznie po użyciu tej metody, ponieważ osoba kreuje mentalną dezorientację, co prowadzi do emocjonalnej i wizualnej dysocjacji. Następnym krokiem jest próba wykorzystania strachu w danej sytuacji.

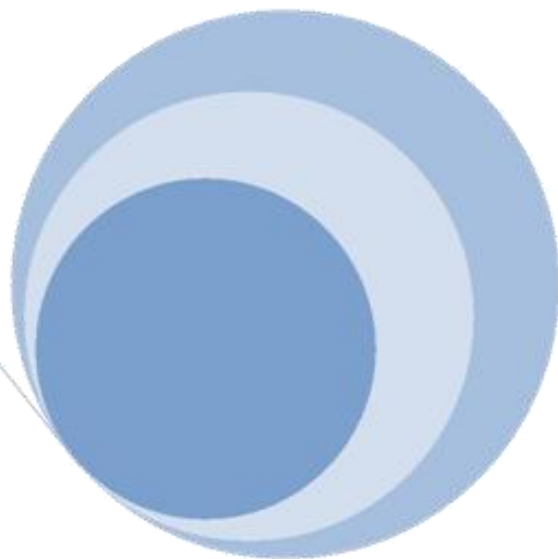
Technika “fast fobia” jest często techniką jednej próby. Aby była skuteczna ważnym jest wypróbowanie jej z profesjonalnym coachem.

2. ĆWICZENIE: ZMIANA OSOBISTEJ HISTORII

Ćwiczenie to jest procesem używanym do usunięcia negatywnych emocji związanych z przeszłością i nadanie wydarzeniom z przeszłości lepszego odbioru emocjonalnego.

Ta metoda używa linii życia i kotwicy kinestetycznej, aby prześledzić przeszłe zdarzenia docierając do tych najboleśniejszych i rozpoznanie, że zrobiliśmy wszystko co było w danym czasie możliwe używając dostępnych w tamtym czasie zasobów.

Poniżej mamy przykład schematu Zmiany Osobistej Historii z wykorzystaniem kotwicy kinestetycznej:

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

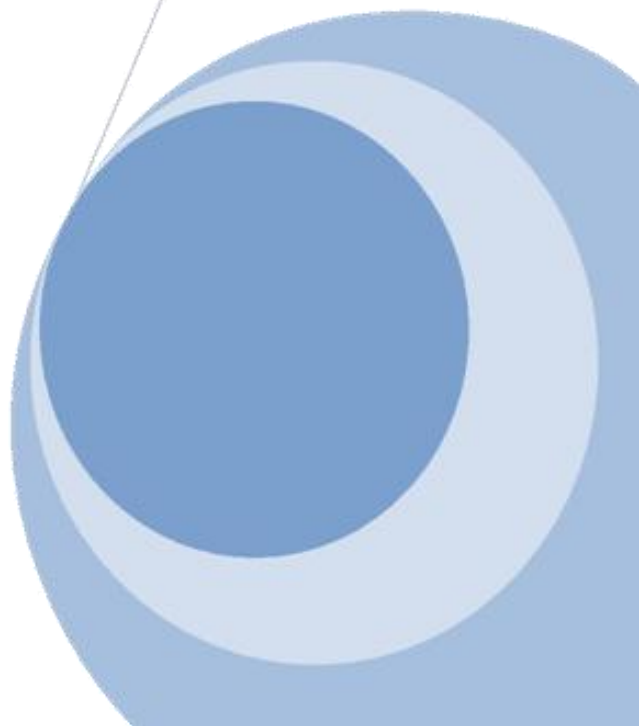
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Mnemotechniki

Lifelong
Learning
Programme

1. Mnemotechniki

1.1. Opis metody

Systemy mnemoniczne powstały już w starożytnej Grecji, gdzie były z powodzeniem wykorzystywane przez członków Rady Starszych, następnie rozwinęły się w Rzymie, pozwalając senatorom robić spore wrażenie na plebsie i innych politykach. Proste metody sprawiały, że zapamiętywali oni tysiące jednostek informacji, danych statystycznych, czy imion.

Punktem wyjścia do omówienia Mnemotechnik jest to, że pamięć nie funkcjonuje przypadkowo, ma swoje naturalne, dane nam w chwili urodzenia mechanizmy i prawa.

Techniki zapamiętywania są dlatego tak skuteczne, ponieważ wykorzystują te naturalne prawa i mechanizmy. Pamięć wykorzystuje przede wszystkim prawo wyobrażeń i "żywych" skojarzeń, prawo początku i końca, prawo powtórek, prawo kreatywności, prawo wyjątkowości i rozumienia.

Mózg działa mądrze. Podczas nauki jest systematyczny. Funkcjonuje na kilku płaszczyznach, a jego prace można podzielić na kilka etapów. Pierwszym z nich jest koncentracja, rozumiana jako dłuższe skupienie uwagi. Drugi etap, to kodowanie nowych informacji, czyli próba przeniesienia ich z pamięci krótkotrwałej do długoterminowej dostępnej. Mnemotechniki pomagają w tym zwiększając szybkość i skuteczność nauki, oraz co równie ważne radość z procesu zdobywania wiedzy. Mała ilość tych technik pozwala zapamiętywać informacje z każdej dziedziny naszej aktywności. Tak naprawdę, chodzi zaledwie o trzy podstawowe, stanowiące trzon wiedzy o praktyce nowoczesnego uczenia się: łańcuchowa metoda zapamiętywania, zakładkowa metoda zapamiętywania i technika słów zastępczych.

Kolejnym etapem jest utrwalenie śladów pamięciowych i porządkowanie zapamiętanych informacji w celu ich właściwego zapamiętywania. Odbywa się to dzięki systemowi powtórek, w którym najważniejszą rolę odgrywa sposób i czas. Ostatnim etapem, bardziej związanym z przypominaniem sobie niż z zapamiętywaniem, jest odtwarzanie.

Wszystkie techniki łączą te same mechanizmy zapamiętywania. One stanowią filary wiedzy o działaniu pamięci, decydują też o skuteczności posługiwania się nowoczesnymi technikami uczenia się. Oto one:

- Myślimy obrazami i jeśli nauczymy się świadomie zmieniać nowe informacje na pojedyncze obrazy lub ich serie, wtedy informacje te staną się o wiele bardziej zrozumiałe dla umysłu, a przez to o wiele łatwiej zapamiętywane. Wszystko da się zobaczyć: cyfrę, liczbę, dowolne słowo w dowolnym języku, dowolny dźwięk, pojecie, kształt...
- Mózg podczas nauki łączy nowe informacje z czymś, co już zna, co zapamiętał już wcześniej. Dlatego mówimy dziś o tzw. odwróconej piramidzie wiedzy człowieka. Od chwili narodzenia odbieramy zmysłami pierwsze wrażenia z otaczającego świata: kolorową plamę obrazu nad łóżeczkiem, dotyk matki, jej zamazaną twarz, głos ojca itd. Łączymy te pierwsze informacje se sobą i tak wiedza zaczyna przyrastać i trwa aż do kończ życia. W świetle tego, co dzisiaj wiadomo, górnej granicy tej piramidy nie ma.

3. Nic nam z głowy nie wylatuje. Mózg przechowuje wszystko, co kiedykolwiek w życiu przez zmysły dotarło do niego. Tylko czasem nie możemy sobie tego przypomnieć.

Zgodnie z dwoma pierwszymi mechanizmami mózg najpierw stara się "zobaczyć" nowe informacje (myślimy obrazami) a potem tak obrobione połączyć ze sobą i (lub) z pokładami dotychczasowej wiedzy (nowe łączymy ze starym). Okazuje się, że jeśli to łączenie ma być skuteczne wytworzony "żywy" obraz musi być odpowiedniej jakości, tzn spełniać pewne warunki. Obraz "żywy" powinien być ostry, barwny, wyraźny, szczegółowy i tak namacalnym że może wpłynąć na nasz stan fizjologiczny (czyli jest w stanie wywołać reakcje naszego ciała). Tworząc go należy stosować przesadę, co do ilości i (lub) wielkości wyobrażanych detali, dołączać do obrazu emocje tak wyraźnie, aby je odczuć. Szczególnie pozytywne emocje jak radość, szczęście, zadowolenie, euforia. Obraz powinien być niecodzienny, śmieszny, nonsensowny, wręcz poza granicami absurdu. Należy do obrazu dodać akcję, równie śmieszna i nonsensowna, a przy tym gwałtowną i dynamiczną.

Znaczenie "żywej" pracy wyobraźni w procesach zapamiętywania oddaje równanie:

OBRAZ + AKCJA + EMOCJE = PAMIĘĆ

Opracowano na podstawie: Marek Szurawski - "Pamięć. Trening interaktywny". Wydawnictwo Aha!, 2009 r.

W nauczaniu na poziomie podstaw alfabetyzacji można wykorzystać głównie 2 metody: technikę słów zastępczych i metodę zakładkową.

1.11. Technika słów zastępczych polega na zastępowaniu nieznanego słowa słowem lub słowami znanymi w języku ojczystym lub innym dobrze znanym.

1.12. Metoda zakładkowa opiera się na kojarzeniu nowych informacji (w formie obrazu) z informacjami, które mamy dobrze utrwalone. Te ostatnie są jakby zakładkami, które otwierają dostęp do szerszej wiedzy. Zakładki często są porównywane do wieszaków w szafie, na których możemy „powiesić” mnóstwo nowych informacji lub do haczyków, do których doczepiamy to, co chcemy zapamiętać. Zakładki wybieramy sami z rzeczy, które już znamy (np. zakładki osobowe: włosy, czoło, oczy, nos...; zakładki z pomieszczeń czy mebli w naszym pokoju; zakładki z liter alfabetu itp.) lub z rzeczy które wymyśliliśmy (np. wymyślony pałac, miasto, fantastyczne zwierzę i jego skrzydła, łapy, rogi...)

1.4. Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Zajęcia były prowadzone metoda warsztatową, która pomaga na dłużej zapamiętać wykonywane czynności i przekazaną wiedzę. Wprowadzono też głównie technikę słów zastępczych, aby kursanci na dłużej i szybciej zapamiętali nowe terminy. Nikt z uczestników nie znał j. Angielskiego.

Technika doskonale sprawdziła się przy zapamiętywaniu funkcji klawiszy, które są opisane w j. Ang. I tak, np.:

SZHIFT - [szift] (klawisz, który sprawia, że małe litery „stają się” wielkimi) - słowo to zostało zastąpione i skojarzone z podobnie brzmiącym w języku polskim słowem „szlif”.

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

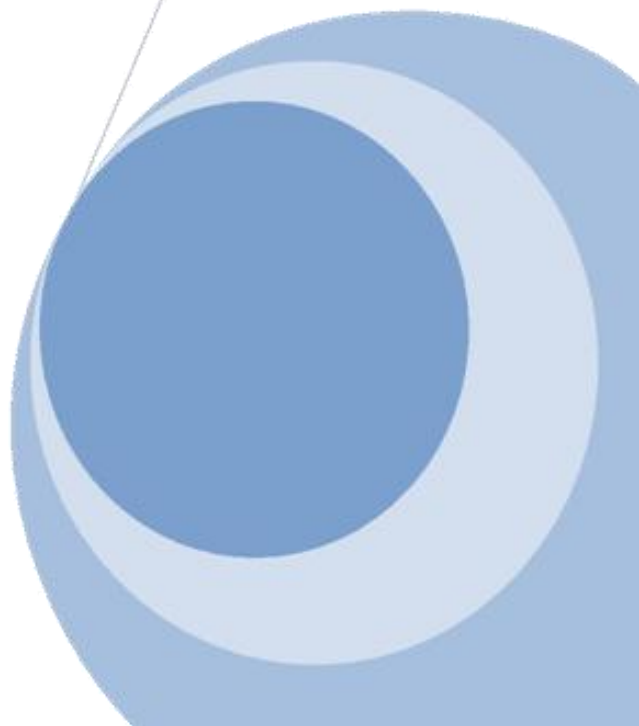
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Mapy myśli

Lifelong
Learning
Programme

1. Mapy myśli

1.1. Opis metody

Mapy myśli są rodzajem notatek, które są zapisane zgodnie z tym, jak pracuje nasz mózg, który przechowuje informacje, korzystając ze schematów i skojarzeń. W podobny sposób odtwarza te informacje. Twórcą mind-mappingu jest Tony Buzan.

Jak wykonać mapę myśli.

Mapy kreśli się najczęściej na gładkiej kartce papieru o formacie A4 lub większym, ustawionej poziomo, wzdłuż dłuższej krawędzi, jako że nasze boczne widzenie peryferyjne jest większe od pionowego. W centrum rysuje się zawsze kolorowy rysunek, najlepiej trójwymiarowy. W rzadkich przypadkach można w centrum umieścić słowo, ale należy wtedy wykorzystać efekt trójwymiarowości. Od centralnego rysunku będą gałęzie główne mapy, wyróżniające się od innych, na których umieszczamy słowa-klucze lub obrazy-klucze.

Będzie ich zwykle nie więcej niż siedem, gdyż tyle elementów jest w stanie pomieścić krótkotrwała pamięć przeciętnego człowieka. Dopiero od tych głównych gałęzi odbiegać będą kolejne.

Kolejność też jest tu ważna - najczęściej pierwszy tworzy się obraz centralny mapy, a następnie po kolei główne ramiona. Mamy wtedy w umyśle ogólny obraz materiału, którego dotyczy mapa. Dopiero potem uzupełniamy ją o kolejne rozgałęzienia, rysunki i szczegóły.

Szczegółowe zasady tworzenia map myśli:

a) Akcentowanie

- Wyróżniającą ciekawą i ciekawą ciekawą zapamiętanie.

Oto reguły właściwego stosowania akcentów w mapach myśli:

Zawsze w centrum mapy niech będzie kolorowy, najlepiej trójwymiarowy rysunek. Jeżeli jednak jest problem ze znalezieniem obrazu lub temat mapy streszcza się w jednym słowie - wykorzystujemy wtedy efekt przestrzenności wokół niego, używamy kolorów i ciekawych kształtów liter.

- Rysunki stosujemy na przestrzeni całej mapy

Jeżeli stosuje się ideogramy na przemian ze słowami integruje się funkcje obu półkul mózgowych. Nie należy zrażać się niepowodzeniami w rysowaniu!

- Używamy co najmniej trzech kolorów w centralnym rysunku

Kolory ożywiają mapę, pobudzają wyobraźnię i kreatywność, ponadto uchronią przed monotonią jednokolorowych notatek.

- Wykorzystujemy efekt przestrzennie ści (3D) w rysunkach i wokó

W ten sposób możemy wyróżnić najważniejsze słowa i obrazy tworzonej mapy.

- Stosujemy synestezję

Jeżeli wykorzystujemy słowa i obrazy wywołujące wrażenia u różnych zmysłów: wzroku, słuchu, węchu, smaku, dotyku oraz ruchu (zmysł kinestetyczny) zakotwiczmy na stałe informacje w naszej pamięci. Staramy się sprawić aby obrazy i słowa na mapach „poruszały się” - (w komiksach możemy znaleźć wiele inspirujących przykładów)

- Stosujemy litery, linie i obrazki różnej wielkości.

W ten sposób określamy jak ważny jest dany element mapy. Duże elementy łatwiej przykują uwagę, więc łatwiej je zapamiętujemy.

- Porządkujemy odstępy między elementami

Biorąc pod uwagę hierarchię i kategoryzację planujemy mapę w ten sposób, aby wszystko było czytelne i przejrzyste. Zostawiamy miejsce na ewentualne rozszerzenia mapy. Wyrazy nie powinny być stłoczone a litery nie mogą na siebie nachodzić, ponadto powinny one być czytelne.

b) Używanie skojarzeń

Obok akcentów skojarzenia są drugim ważnym czynnikiem wspomagającym zapamiętywanie. Mając centralny rysunek i stosując poniższe zasady można stworzyć mapę myśli na dowolny temat.

- Łączymy strzałkami obszary mapy, które chcemy ze sobą

Strzałka automatycznie prowadzi wzrok do łączonego obszaru mapy. Strzałki mogą być różnorodne, jedno, dwukierunkowe, rozwidlające się, różnej wielkości, kształtu. Ważne, by zwracały uwagę.

- Używamy kolorów.

Kolorów można używać w różnoraki sposób. Na przykład każde główne ramie i podległe mu pod ramiona będą jednego koloru. Albo ramiona każdego poziomu mapy będą innego koloru. Można również przypisać kolorom jakieś konkretne funkcje, np. czerwony - ważne, zielony - zapamiętaj, niebieski - cytaty itd. Inwencja należy jednak od twórcy!

- Używamy systemu umownych znaczków.

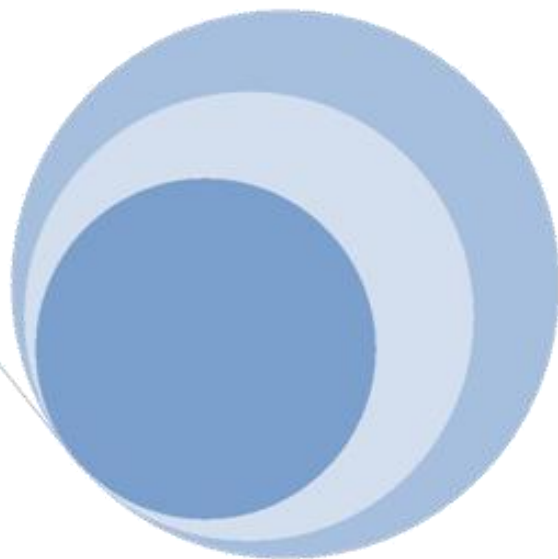
Symbole są równie ważne jak obrazy i słowa, pomagają połączyć ze sobą różne rejony mapy. Używamy więc ptaszków, krzyżyków, kótek, trójkątów ale i bardziej skomplikowanych symboli.

- Piszemy przejrzysto

Chaotyczne notatki utrudniają zapamiętywanie i pogarszają koncentrację.

Wykorzystując poniższe zasady staramy się, aby mapy były przejrzyste i klarowne.

- Na każdej linii piszemy tylko jedno słowo

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

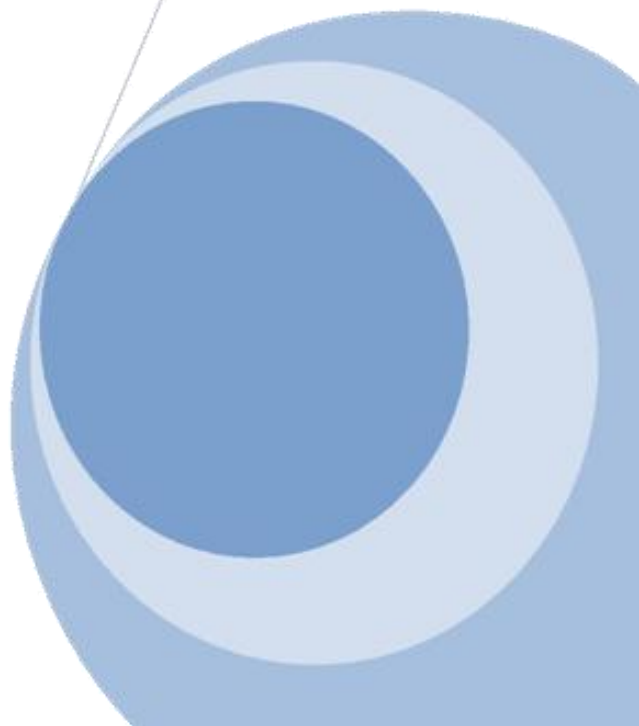
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Teoria inteligencji wielorakich

Lifelong
Learning
Programme

1. Inteligencje wielorakie

1.1. Opis metody

Teoria Inteligencji Wielorakich (TIW) Howarda Gardnera (psychologa, profesora neurologii) neguje jednolite widzenie inteligencji, a tym samym koncepcję kształcenia, w której istnieje tylko jeden sposób nauczania, uczenia się i oceniania. W zamian promuje tworzenie środowiska edukacyjnego, które będzie angażowało obydwie półkule mózgowe, a więc będzie odpowiednie dla wszystkich osób uczestniczących w procesie edukacji.

W swej TIW Gardner wymienia inteligencje:

- lingwistyczną,
- matematyczno-logiczną,
- muzyczną,
- przestrzenną,
- kinestetyczną,
- przyrodniczą,
- intra-personalną,
- interpersonalną,
- egzystencjalną.

Zastrzega jednocześnie, że dalsze badania mogą wyróżnić kolejne rodzaje inteligencji. Główne założenie teorii Howarda Gardnera przyjmują, że:

1.13. Każda osoba posiada wszystkie rodzaje inteligencji, rozwinięte w różnym stopniu.

1.14. Tworzą one profil inteligencji niepowtarzalny dla innych jednostek.

- Profile te są dynamiczne i zmieniają się w tr

1.5. Wszystkie inteligencje współpracują ze sobą w różnych konfiguracjach.

1.6. Inteligencje można rozwijać poprzez różnorodne ćwiczenia.

1.7. Rozwojowi inteligencji wielorakich sprzyja także organizacja środowiska edukacyjnego

1.8. i domowego, które zapewnia wielo-inteligentne funkcjonowanie.

Zastosowanie teorii Howarda Gardnera w edukacji wymaga spełnienia kilku warunków:

- określenie profilu inteligencji nauczyciela, aby wyeliminować nieświadome preferowanie metod nauczania zgodnych z jego profilem,
- określenie profilu inteligencji każdej osoby w nauczanej grupie
- dobieranie metod nauczania, uczenia się stosownie do profilu inteligencji każdej osoby,
- zapoznanie osób z ich typem inteligencji, co pozwoli na świadomy dobór metod uczenia się samodzielnego.

TIW ma zastosowanie nie tylko w edukacji ale również w biznesie. Wiele nowoczesnie zarządzanych firm tworzy środowiska pracy wykorzystujące różnorodne inteligencje swoich pracowników. Zamiast zwalniać tych, którzy nie radzą sobie z powierzonymi obowiązkami szukają dla nich zadań, dostosowanych do ich profilu inteligencji.

Uwzględnienie TIW w kształceniu dorosłych i przy zatrudnianiu pracowników w zakładach pracy pozwoliłoby w optymalnym stopniu wykorzystywać potencjał jednostki, gdyż każdą z tych inteligencji może dodatkowo cechować wysoka innowacyjność i kreatywność.

1.2. Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Na początku szkolenia każdy z uczestników wykonał test na rodzaj dominującej u niego inteligencji. (2 osoby - inteligencja interpersonalna, 1 osoba- inteligencja językowa) Pokróćce zostały omówione te rodzaje i powiedziano jak należy zdobywać wiedzę mając określony typ dominującej inteligencji. Pomogło to uczącym się na skupieniu się na tych drogach pozyskiwania informacji, które w najlepszy sposób pozwalają im na osiągnięcie celu.

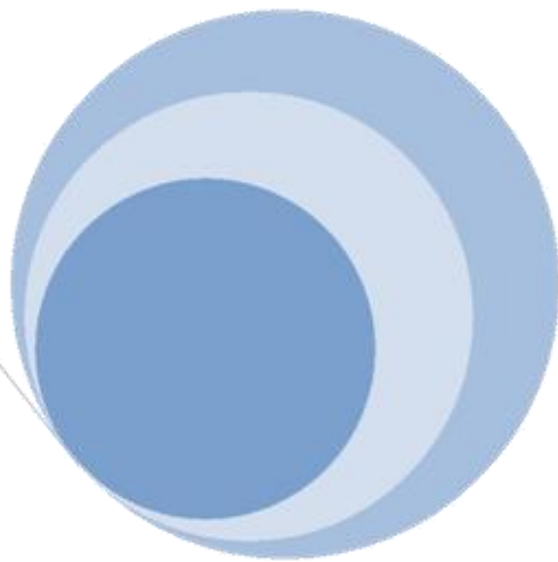
Prowadząca omawiała każdy temat w pobliżu osoby z inteligencją językową. Zachęcała do współpracy i uczenie się nawzajem osoby z inteligencją interpersonalną.

2. Teoria ta jest wykorzystywana m.in. do nauki dorosłych języka obcego w szkołach Colina Rose.

3. „...INTELIGENCJE WIELORAKIE - w jaki sposób Ty uczysz się najłatwiej?

W powszechnym mniemaniu do odnoszenia życiowych i zawodowych sukcesów konieczny jest wysoki „iloraz inteligencji”, czyli IQ. Jednakże kilkanaście lat temu profesor pedagogiki Uniwersytetu Harvarda, Howard Gardner, zwrócił uwagę na fakt, że sukcesy takie często odnoszą ludzie o zupełnie przeciętnym IQ.

Badając następnie rozumienie inteligencji w różnych kulturach, doszedł do wniosku, że inteligencja przejawia się w różnych formach, zaś wskaźnik IQ mierzy tylko jeden z nich. Inteligencja więc to dużo więcej, niż tylko sprawność matematyczno-logiczna, która przydaje się do rozwiązywania klasycznych „testów na inteligencję”. Howard Gardner wyróżnił aż osiem typów inteligencji i uznał, iż każdy człowiek reprezentuje inną ich kombinację.

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

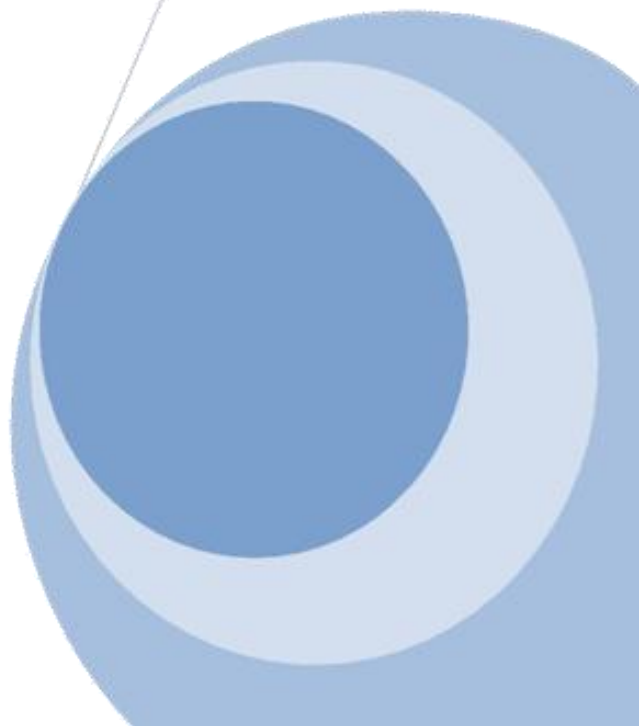
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Doradztwo

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. Doradztwo

1.1. Opis metody

Termin "doradztwo" oznacza działalność zawodową, która ma tendencję do kierowania, wspieranie i rozwijanie potencjału klienta, poprzez zachęcanie postawy aktywnej i oraz poprzez stymulowanie możliwości wyboru.

Doradztwo zmierza się z kilkoma konkretnymi kwestiami i dotyczy pracy z pojedynczymi osobami, z kilku osobami, a nawet z grupami poprzez słuchanie, wsparcie i orientację. Doradztwo nie jest przewidziane do pracy z sytuacjami patologicznymi czyli radzenia sobie z problemami, które mają podłoże w zaburzeniach psychicznymi lub behawioralnych.

Doradztwo pozwala zarówno tutorowi jak i imigrantom, w naszym przypadku, na zbudowanie bardziej bliskich i głębszych relacji, w których uwidacznia się różnorodność poszczególnych osób i są one zmuszone do ujawnienia się, jak również każda z osób odkrywa swoją wewnętrzną różnorodność.

Pytając o ich podłoże kulturowe, stajemy się bardziej świadomi nowego systemu kulturowego, ale również jesteśmy bardziej świadomi naszej własnej kultury. Poprzez opowiadanie o własnych doświadczeniach nasz rozmówca może próbować zaakceptować i ponownie przepracować własny złe doświadczenia.

Doradztwo nie jest jednostkowym doświadczeniem, to podróż do innych ludzi nimi, która charakteryzuje się aktywnym słuchaniem, które doprowadza do punktu widzenia rozmówcy do ich pamięci historycznej, ich źródeł, ich narracji i ich oczekiwań wobec przyszłości.

Innym bardzo ciekawym aspektem aktywnego słuchania jest nagrywanie nigdy wcześniej nieopowiedzianych historii. Dobry doradca posiada stopień empatii poprzez, który jest wstanie wyczuć dodatkowy przekaz i opowiedzieć to innymi słowami. W ten sposób, rozmowa będzie płynna a klient tym bardziej przekonany o tym, że jego problemy i uczucia są poważnie brane pod uwagę.

Ponadto, podczas słuchania można zbudować sobie ogólny profil klienta.

Metodyka doradztwa systemowego-relacyjnego opiera się na dwóch głównych teoriach:

- Indywidualne doświadczenie jest opracowane bazując na dwóch aspektach.
- Relacje i poszczególne procesy usamodzielniania się.

W obu dziedzinach można doświadczyć trudności i problemów jakiegokolwiek rodzaju, które mogą zatracić zdolności jednostki.

Jedną z podstawowych strategii doradztwa jest samo-observacja przez doradcę, powinien być pewien własnej osoby, postawy, uczuć które wnoszą do relacji, i te mechanizmy relacyjne mają mu towarzyszyć w każdej sytuacji.

Doradca powinien monitorować swoje idee i uprzedzenia, obserwując, jak wpływają one na niego, innych, relacje i w jaki sposób może współpracować z klientem w celu budowania rzeczywistości o jakiej nawet nie śnił.

Inną strategią jest weryfikacja i udzielanie informacji zwrotnej. Klient potrzebuje informacji na temat tego jak sobie radzi i potrzebuje rad.

1.15. Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Podczas doświadczenia w Projekcie S.P.R.A.R. oferowano naszym beneficjentom możliwości wsparcia psychologa i doradcy prawnego, wraz z możliwością udziału w kursie czytania i pisania.

Ponieważ beneficjenci naszych usług zazwyczaj mieli trudne warunki życiowe w ich kraju, to czasami jest bardzo trudno sobie z nimi radzić, ze względu na ich całkowity brak zaufania do ludzi.

Głównie w przypadku poradnictwa psychologicznego i nauczania użyliśmy "empatii" jako słowa kluczowego.

Pierwszym zadaniem stojącym przed doradcą jest gotowość do słuchania i robienie wszystkiego w taki sposób aby nie czuli się oceniani ani żeby nie odczuwali, że się nad nimi litujemy..

Ponadto ważne jest, aby nie zadawać pytań w sposób bezpośredni, a przynajmniej nie na początku. Niektóre z osób są uchodźcami z bardzo trudnymi doświadczeniami i nachalne pytania mogą ich drażnić, lub po prostu poczują niepokój i czują się obiektem zaciekawienia. Należy uszanować ich milczenie i a zacząć mówić jak poczują się bezpieczne w nowej sytuacji.

Jeśli chodzi o nasze problemy i doświadczenia, możemy zauważyć, że jeśli ludzie, czują, że mogą nam ufać i polegać na nas, to łatwiej z nimi pracować, a także przyciągnąć ich uwagę i zainteresowanie tym, co mamy do powiedzenia i nauczania, także podczas kursów nauki czytania i pisania.

Ćwiczenie: ZNACZENIE GRY w procesie uczenia się

W doradztwie sprawdza się bardzo dobrze "gra formatywna". Daje możliwość uczestnikom przeżycia nie zorganizowanego i określonego doświadczenia edukacyjnego, poza własnym kontekstem organizacyjnym, żyjąc metaforą, która posiada wszystkie zmienne i punkty krytyczne.

Dramaturgia sprzyja budzeniu świadomości relacji międzyludzkich, poprawia umiejętności słuchania i komunikacji. Nie tylko pozwala na uczenie się, ale także zwiększa zdolności do wyrażania własnych uczuć i emocji.

Zastosowanie metody:

Utwórz kilka małych grup, rozdaj krótkie skrypty sztuki. Uczestnicy mają czas na przeczytanie skryptu oraz podzielenie się rolami. Następnie przedstawią swoją

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

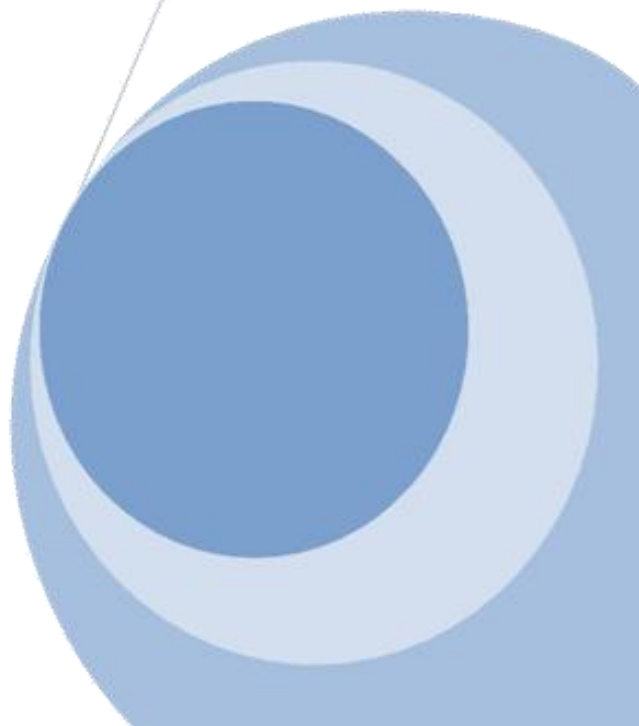
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Doradztwo

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. Doradztwo

1.1. Opis metody

Termin "doradztwo" oznacza działalność zawodową, która ma tendencję do kierowania, wspieranie i rozwijanie potencjału klienta, poprzez zachęcanie postawy aktywnej i oraz poprzez stymulowanie możliwości wyboru.

Doradztwo zmierza się z kilkoma konkretnymi kwestiami i dotyczy pracy z pojedynczymi osobami, z kilku osobami, a nawet z grupami poprzez słuchanie, wsparcie i orientację. Doradztwo nie jest przewidziane do pracy z sytuacjami patologicznymi czyli radzenia sobie z problemami, które mają podłoże w zaburzeniach psychicznymi lub behawioralnych.

Doradztwo pozwala zarówno tutorowi jak i imigrantom, w naszym przypadku, na zbudowanie bardziej bliskich i głębszych relacji, w których uwidacznia się różnorodność poszczególnych osób i są one zmuszone do ujawnienia się, jak również każda z osób odkrywa swoją wewnętrzną różnorodność.

Pytając o ich podłoże kulturowe, stajemy się bardziej świadomi nowego systemu kulturowego, ale również jesteśmy bardziej świadomi naszej własnej kultury. Poprzez opowiadanie o własnych doświadczeniach nasz rozmówca może próbować zaakceptować i ponownie przepracować własny złe doświadczenia.

Doradztwo nie jest jednostkowym doświadczeniem, to podróż do innych ludzi nimi, która charakteryzuje się aktywnym słuchaniem, które doprowadza do punktu widzenia rozmówcy do ich pamięci historycznej, ich źródeł, ich narracji i ich oczekiwań wobec przyszłości.

Innym bardzo ciekawym aspektem aktywnego słuchania jest nagrywanie nigdy wcześniej nieopowiedzianych historii. Dobry doradca posiada stopień empatii poprzez, który jest wstanie wyczuć dodatkowy przekaz i opowiedzieć to innymi słowami. W ten sposób, rozmowa będzie płynna a klient tym bardziej przekonany o tym, że jego problemy i uczucia są poważnie brane pod uwagę.

Ponadto, podczas słuchania można zbudować sobie ogólny profil klienta.

Metodyka doradztwa systemowego-relacyjnego opiera się na dwóch głównych teoriach:

- Indywidualne doświadczenie jest opracowane bazując na dwóch aspektach.
- Relacje i poszczególne procesy usamodzielniania się.

W obu dziedzinach można doświadczyć trudności i problemów jakiegokolwiek rodzaju, które mogą zatracić zdolności jednostki.

Jedną z podstawowych strategii doradztwa jest samo-observacja przez doradcę, powinien być pewien własnej osoby, postawy, uczuć które wnoszą do relacji, i te mechanizmy relacyjne mają mu towarzyszyć w każdej sytuacji.

Doradca powinien monitorować swoje idee i uprzedzenia, obserwując, jak wpływają one na niego, innych, relacje i w jaki sposób może współpracować z klientem w celu budowania rzeczywistości o jakiej nawet nie śnił.

Inną strategią jest weryfikacja i udzielanie informacji zwrotnej. Klient potrzebuje informacji na temat tego jak sobie radzi i potrzebuje rad.

1.16. Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Podczas doświadczenia w Projekcie S.P.R.A.R. oferowano naszym beneficjentom możliwości wsparcia psychologa i doradcy prawnego, wraz z możliwością udziału w kursie czytania i pisania.

Ponieważ beneficjenci naszych usług zazwyczaj mieli trudne warunki życiowe w ich kraju, to czasami jest bardzo trudno sobie z nimi radzić, ze względu na ich całkowity brak zaufania do ludzi.

Głównie w przypadku poradnictwa psychologicznego i nauczania użyliśmy "empatii" jako słowa kluczowego.

Pierwszym zadaniem stojącym przed doradcą jest gotowość do słuchania i robienie wszystkiego w taki sposób aby nie czuli się oceniani ani żeby nie odczuwali, że się nad nimi litujemy..

Ponadto ważne jest, aby nie zadawać pytań w sposób bezpośredni, a przynajmniej nie na początku. Niektóre z osób są uchodźcami z bardzo trudnymi doświadczeniami i nachalne pytania mogą ich drażnić, lub po prostu poczują niepokój i czują się obiektem zaciekawienia. Należy uszanować ich milczenie i a zacząć mówić jak poczują się bezpieczne w nowej sytuacji.

Jeśli chodzi o nasze problemy i doświadczenia, możemy zauważyć, że jeśli ludzie, czują, że mogą nam ufać i polegać na nas, to łatwiej z nimi pracować, a także przyciągnąć ich uwagę i zainteresowanie tym, co mamy do powiedzenia i nauczania, także podczas kursów nauki czytania i pisania.

Ćwiczenie: ZNACZENIE GRY w procesie uczenia się

W doradztwie sprawdza się bardzo dobrze "gra formatywna". Daje możliwość uczestnikom przeżycia nie zorganizowanego i określonego doświadczenia edukacyjnego, poza własnym kontekstem organizacyjnym, żyjąc metaforą, która posiada wszystkie zmienne i punkty krytyczne.

Dramaturgia sprzyja budzeniu świadomości relacji międzyludzkich, poprawia umiejętności słuchania i komunikacji. Nie tylko pozwala na uczenie się, ale także zwiększa zdolności do wyrażania własnych uczuć i emocji.

Zastosowanie metody:

Utwórz kilka małych grup, rozdaj krótkie skrypty sztuki. Uczestnicy mają czas na przeczytanie skryptu oraz podzielenie się rolami. Następnie przedstawią swoją

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

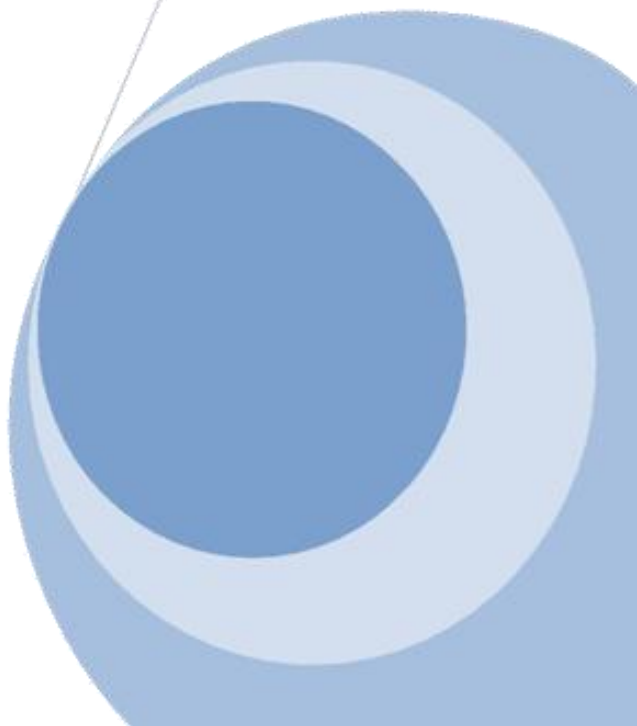
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Uczenia się

Tandem

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. Tandem

1.1. Opis metody

Tandem to metoda nauczania gdzie dwie osoby spotykają się, aby wzajemnie się uczyć. Nauka może skupiać się na jakichkolwiek umiejętnościach, chociaż najczęściej wykorzystywana jest do nauki języków obcych. Nauka może odbywać się pod nadzorem nauczyciela/tutora lub bez. Osoby uczące się mogą spotykać się twarzą w twarz, może to być e-learning, e-mail, skype, przez telefon i z użyciem innych mediów. Nauka może być wspierana przez materiały pomocnicze, lub może to być tylko rozmowa. Tak naprawdę wybór formy zależy od osób uczestniczących w tandemie.

Klasyczny przykład tandemu to sytuacja, gdzie połowę czasu poświęca się na uczenie jednej osoby i drugą połowę na uczeniu tej drugiej. Tak, aby każda ze stron skorzystała na wymianie umiejętności.

▫ Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Aby wykorzystać tandem musimy mieć 2 osoby, które posiadają umiejętności pożądane przez nich nawzajem. Zazwyczaj w ten sposób 2 osoby uczą się języków obcych. Tandem został użyty podczas spotkania partnerskiego. Uczestnicy spotkania dobrali się w pary i w trójki. Tłem do nauki był park botaniczny Uniwersytetu w Neapolu. Zadaniem uczestników było nauczyć się nawzajem kilku nazw roślin we własnych językach ojczystych. Po tym doświadczeniu uczestnicy wymienili się uwagami i swoimi odczuciami.

Metody Tandem użyto również podczas spotkań inter generacyjnych, gdzie młodzież i seniorzy uczyli się nawzajem. Młodzież uczyła seniorów jak używać nowoczesnych technologii, natomiast seniorzy uczyli młodzież tradycji ludowych związanych z historią regionów. W szczególności seniorzy docenili taki sposób nauki, gdyż zyskali motywację do poznania i korzystania z nowoczesnych technologii.

1.17. Czego się nauczyliśmy podczas używania tej metody / Rekomendacje

Tandem jest dobrą metodą pracy z dorosłymi, przede wszystkim wspierającą ich motywację i aktywność. Po odbyciu spotkania organizacyjnego i połączeniu uczestników w pary, są oni w stanie razem pracować i uczyć się wybierając najbardziej dogodne dla siebie warunki.

1.4 Źródła / Bibliografia

http://issuu.com/budapestimuvkp/docs/cbg_high

CREATIVE TOOLKIT

Tandem

Autor

Renata Woron - trener

FUNDACJA EDUKACJI I KULTURY IM. STANISŁAWA MICHALSKIEGO

Tenczynek, Ul. Na Grobli 42

32-065 Krzeszowice Poland

rw.michalsky@gmail.com

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

Publikacja powstała w wyniku projektu zrealizowanego przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

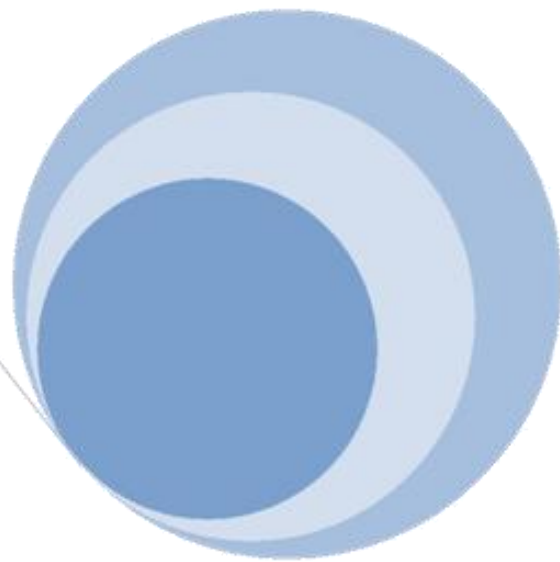
Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora.

Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

© Adult Literacy Partnership, 2015

Program
Uczenie się
przez całe życie

ALFABETYZACJA DOROSŁYCH

od tworzenia radosnego doświadczenia
edukacyjnego do aktywnego obywatelstwa

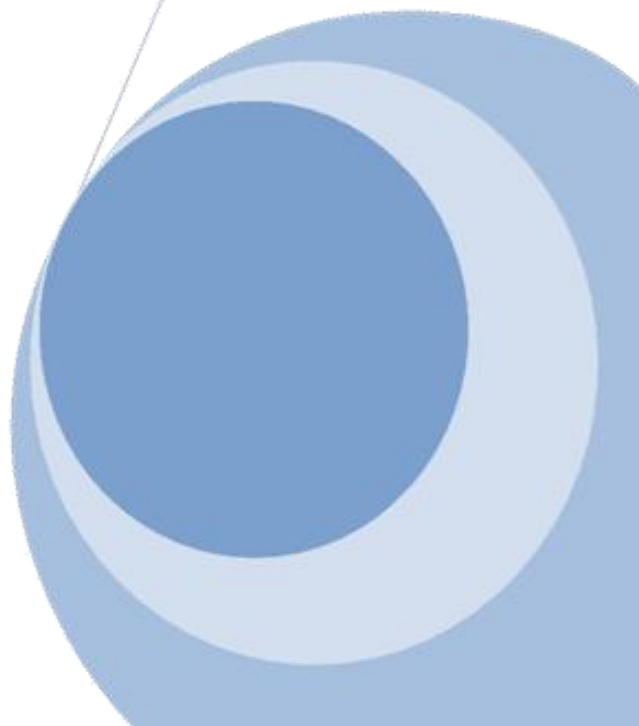
Wskazówki dla trenera –

Metody Radosnego Ucznienia się

IBSE - Metoda Eksperymentalna

Program
Uczenie się
przez całe życie

1. IBSE

1.1. Opis metody

Metoda IBSE (Inquiry-Based Science Education) jest metodą aktywnej nauki. To podejście imituje badania naukowe i jego główną charakterystyką jest to, że uwzględnia różnorodność aktywności tj. obserwację, formułowanie pytań, szukanie materiałów źródłowych i źródeł informacji, planowanie badań, przegląd dotychczasowej wiedzy w świetle dowodów eksperymentalnych, używanie narzędzi do analizy i interpretacji danych, formułowanie odpowiedzi, wyjaśnianie, przewidywanie i komunikacja rezultatów. Badania naukowe wymagają identyfikacji założeń, użycie krytycznego i logicznego myślenia, rozważenie alternatywnych rozwiązań przy formułowaniu odpowiedzi na pytania.

Dlatego też, nauczanie bazujące na badaniach zachęca studentów do rozwijania własnego rozumienia fundamentalnych założeń naukowych, poprzez bezpośrednie oświadczenia, korzystanie z książek, dostępnych zasobów i konsultacji z ekspertami, debaty. Cały ten proces powinien być nadzorowany przez nauczyciela / trenera.

Student powinien być w stanie komunikować i uzasadniać swoje zdanie wyływające z badań, które oparte jest o mniejszą lub większą pomoc ze strony prowadzącego.

Działania IBSE włączają doświadczenia projektów badawczych, które angażują uczniów w procedury eksperymentów i zmuszają uczniów do myślenia. Inne zalety tej metody to zwiększanie udziału rozumienia nad pamięciowym uczeniem się, i buduje w studentach podstawy konkretnej wiedzy poprzez eksplorację, dialog i argumentację. Metoda IBSE jest dynamiczna, używająca podejścia kooperatywnego i kumulatywnego do wiedzy, i promuje nie tylko wiedzę, ale także rozważa wartość i naturę nauki.

□ Przykłady praktycznych ćwiczeń / Wykorzystanie metody w projekcie Alfabetyzacji Dorosłych.

Użycie eksperymentalnego nauczania ma decydujący wpływ na pracę z uczniami z niskim poziomem podstawowych umiejętności czytania i pisania. Pozwala im rozwinąć umiejętność samodzielnego myślenia, rozmowy i prowadzenia dyskusji, akceptowania innych pomysłów, i odmiennego sposobu myślenia, a to prowadzi do przyswajania nowej wiedzy. Mocnym punktem tej metody jest to, że bardzo efektywnie zapewnia uczniom kontakt z przedmiotami ogólnymi i bazuje na problemach multidyscyplinarnych.

Metoda eksperymentalna promuje aspekty manipulacyjne - co może być uważane za jej słabą stronę - ale także poznawcze funkcje i umiejętności społeczno-emocjonalne.

1.18. Czego się nauczyliśmy podczas używania tej metody / Rekomendacje

Pozytywne i negatywne doświadczenie w użyciu tej metody.

Metoda nauczania bazująca na badaniach i testach jest ważnym sposobem promowania rozwoju naukowego i wzrostu pewności siebie uczniów w radzeniu sobie z tematami naukowymi.

Uważamy, że ta metoda odzwierciedla obecne zapotrzebowanie społeczeństwa. Szkolnictwo, które odgrywa czołową rolę w konstruowaniu wiedzy naukowej, jest odpowiedzialne za formowanie młodych ludzi i uczenie ich otwartości i utrzymywaniu otwartego umysłu, kreowanie przestrzeni do dyskusji, uczeniu zdolności do akceptacji i dostosowania się do zmian. Uczestniczenie w w/w aktywnościach pomaga uczniom być bardziej krytycznymi i zaangażowanymi obywatelami. Weryfikacja użycia tej metody w praktyce była możliwa podczas pracy z grupą w projekcie.

Metoda ta jest bardzo atrakcyjna i podnosi atrakcyjność fenomenu otaczającego nas świata, można ją łączyć z innymi metodami:

- 1.9. angażuje uczniów i sprawia, że są bardziej zdyscyplinowani i manifestują zainteresowanie i motywację;
- 1.10. Rozwija umiejętności inwestygacji (przewidywania, obserwacji, notowania, formułowania hipotez, identyfikacji, operacyjności i kontroli zmiennych, interpretowania danych, planowania, przeprowadzania eksperymentów, komunikacji);
- 1.11. uczniowie nabierają szerszego słownictwa naukowego (umiejętności komunikacyjne);
- 1.12. nauka rozumienia koncepcji i promocja logicznego myślenia;
- 1.13. Rozwój pozytywnej postawy w kierunku nauki.

Zauważono zainteresowanie i zaangażowanie uczniów w podejmowaniu wszystkich proponowanych aktywności ze szczególnym naciskiem na wizyty studyjne i prezentacje pracy.

1. 4. Bibliografia

<http://nuclio.org/scienceonstage/2014/06/27/conheca-os-projetos-science-on-stageportugal/>

<http://www.publico.pt/sociedade/noticia/aprender-a-pensar-nao-apanas-a-executar-1632258>

http://tictrabalhodeprojecto.pbworks.com/w/page/40361683/M%C3%A9todos%20de%20ensino_1

<http://www.portalwebquest.net/pdfs/cl006.pdf>

